Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 241. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ГРУДНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 22, 1981 No. 241. VOL. LXXXVIII.

ОБМІРКОВУЮТЬ СТАТУС УКРАЇНЦІВ В ПОЛЬЩІ



Під час зустрічі в Обирні (зліва): амбасадор Китаю до ОН Лянг Юфанг; Іван Гвозда, мол.; генеральний секретар моделю ОН; проф. д-р Іван Гвозда, директор програми; уповноважений міністер та амбасадор Польщі до ОН д-р Єжи Новак.

Обирн, Н. Й. (М. Дупляк). — У зв'язку із переведенням щорічної конференції Моделю Організації Об'єднаних Націй в Каюґ коммюніті коледжі Нюйоркського університету в Обирні, Н. Й., 13-15 листопада ц.р., в якій брали участь амбасадор і уповноважений міністер Польщі до ОН д-р Єжи Новак та амбасадор Китаю до ОН Лянг Юфанг, д-р Іван Гвозда конферував з ними в справі ситуації української меншини у Польщі.

У зв'язку з тією конференцією д-р Гвозда, голова Світової Федерації Лемків, відбув 27-го листопада ц.р. поїздку до Вашінгтону і мав розмови з амбасадором Польщі Ромуальдом Спасовським та з шефом польського відділу в Державному департаменті.

Розмови велися в Департаменті і в амбасаді Польщі під кутом можливостей допомоги українцям в Польщі, а головно звільнення української меншини з-під юрисдикції міністерства внутрішніх справ, знесення закону їх депортації, уможливлення їм вільного повороту на рідні українські землі, уможливлення українській меншині в Польщі розвитку культурного, громадсько - суспільного, шкільно-виховного і науково-дослідчого життя та структурального завершення Української Католицької Церкви в Польщі.

Позитивне розв'язання питань української меншости в Польщі могло б причинитися до створення клімату, який дозволив би ЗСА продовжувати допомагати Польщі ще в більших розмірах як досі, а щобільше, це могло б злагіднити досі слушне упередження українців до поляків, створити умовини, які могли б стати базою для унормалізування спільних відносин між обидвома народами.

На підставі переведених розмов, треба ствердити, що дипломатичний світ, включно з Державним департаментом, є готовий ангажуватися в різні аспекти українського питання, а зокрема української меншости в Польщі. Зокрема американські державні чинники готові допомогти.

В Італії терористи схопили американського генерала

Рим, Італія. — У Вероні, Італія, терористи з Червоних бриґад увірвалися до приватного мешкання американського генерала Джеймса Дозієра, його жінку зв'язали, а його схопили й вивезли в невідоме місце. Після того, речник терористів телефонічно повідомив, що вони це виконали й заповів комунікат у цій справі. Прем'єр італійського уряду Джіованні Спадоліні повідомив, що з доручення уряду всі чинники безпеки почали наполегливі розшуки за генералом.

Схоплення генерала Дозієра не є першим терористичним актом проти американських старшин в Европі. В червні 1979 року невикриті досі терористи підложили бомбу під авто генерала Александра Гейґа, теперішнього державного секретаря ЗСА, а тоді головного командира військ НАТО в Европі. У вересні цього року в Західній Німеччині терористи виконали замах на авто, в якому їхав американський генерал Фредрик Крозен. Охорона генерала відбила напасників, але сама зазнала втрат.

На генерала Дозієра напало чотирьох терористів, які були перебрані за водопровідників. Ударами залізного знаряддя, яке вони мали при собі, вони повалили генерала з ніг і внесли в непритомному стані з мешкання, а його жінку пов'язали залізним ланцюгом.

Генерал Дозієр, випускник у Вест Пойнті, був професійним старшиною. Він брав участь у війні у В'єтнамі, де був поранений, та займав різні високі пости у військовій ієрархії. Перед виїздом до Італії він командував панцерною бриґадою, а відтак був шефом корпусу у Форті Гуд, Тексас. У Вероні він був заступником шефа штабу американських військ у Південній Европі і керував адміністрацією та постачанням. В такому характері він входив у склад команди збройних сил НАТО.

Схоплення генерала Дозієра викликало глибоке схвилювання серед італійського суспільства та занепокоєння серед урядових кіл, бо воно виявило безсилість італійської поліції і державної служби безпеки у боротьбі з терористами. Терористи в Італії мають за собою цілий ряд кривавих успішних актів, а між ними схоплення лідера партії християнських демократів і колишнього прем'єра Італії Альдо Моро, якого вони опісля в найбільш брутальний спосіб замордували.

Італійський уряд видав розпорядки, щоб крім поліційних органів військо взяло участь у розшуках за терористами, які схопили американського генерала. А з ЗСА відлетіла група спеціялістів у боротьбі з терористами, щоб допомогти в розшуках місця перебування схопленого генерала.

1,500 сальвадорських вояків прибуває до ЗСА на вишкіл

Вашінгтон. — З урядових кіл у Вашінґтоні повідомили про плян уже в найближчому часі перевести основний вишкіл одного ударного куреня сальвадорських вояків в силі 1,000 бійців та 500 молодих старшин. Вишкіл буде переведений на терені ЗСА.

Підсекретар оборони Фред Ікле зізнав перед сенатською підкомісією, що уряд президента Рональда Регена стурбований постійно зростаючою інтервенцією Совєтського Союзу і Куби в районі Центральної Америки. Вишкіл партизан, перекидання їх на ті терени й постійна допомога їм зброєю та воєнними інструкторами прибирають що раз ширші розміри. Совєтський Союз видає на підривні акції в Центральній Америці коло 3 більйони долярів річно, а крім цього сателітні комуністичні держави допомагають зі свого боку. Нікараґуа стала одною з головних баз тієї розкладової роботи.

Вже від якогось часу Москва і Гавана не обмежуються тільки атакуванням республіки Ель Сальвадор. Вони розгортають подібну діяльність як у Сальвадорі так і в інших країнах Середньої Америки, а в першу чергу в Гватемалі й Гондурасі.

В Сальвадорі вже відбувається підбір вояків для вишколу в Америці. Так само в ЗСА, у Форті Беннінг, Джорджія, та у вишкільнім осередку ЗСА в Панамі проходить приспішена підготова умов і інструкторів та потрібних матеріялів для вишколу сальвадорців.

Секретар оборони Каспар Вайнберґер заявив, що ситуація не вимагає безпосередньої американської інтервенції, бо народи Середньої Америки і їхні уряди самі дадуть собі раду, але їм треба допомогти. Американські джерела ствердили понад всякий сумнів, як це подав підсекретар Ікле, що 1981 рік був рекордовим у постачанні зброї і воєнних матеріялів з СССР до Куби. Достави ті осягли висоту понад 2,5 більйона долярів вартости, а совєтський корабельний рух на південній частині Атлантійського океану зріс на протязі останніх десятьох років більш як десять разів. Коли 1970 року совєтські кораблі провели 200 корабельних днів на тих водах, то 1980 року вони вже провели 2600 корабельних днів на тих самих водах, а це значить, що транспортовий рух зріс на 13 разів.

МІЖ ЗСА І ІЗРАЇЛЕМ ПОСТАВ КОНФЛІКТ

Єрусалим, Ізраїль. — Формальне включення Голянських висот в Ізраїль викликало ряд подій у відносинах між ЗСА і Ізраїлем, які привели до значного загострення. З одного і з другого боку впали слова і заяви, яких ніколи перед тим небуло в відносинах між тими двома державами.

Схвалення закону про інтеграцію Голянських висот у склад Ізраїля, який на внесок уряду Менахема Беґіна прийняв ізраїльський парлямент, викликало невдоволення серед американських державних чинників. Речники Уряду ЗСА в різних офіційних і напівофіційних виступах вказали на шкоди, які можуть виростати з того закону в дальшому розвитку подій на Близькому і Середньому Сході, а зокрема в ладнанні мирних відносин між арабськими країнами і Ізраїлем. Накінець уряд ЗСА завірив на необмежений час дійсність недавно заключеного з Ізраїлем договору про стратегічну співпрацю, а представник ЗСА в Раді Безпеки ОН голосував проти Ізраїля і підтримав арабську резолюцію із засудом Ізраїля.

У відповідь на це прем'єр Беґін публічно заявив, що договір про стратегічну співпрацю перестав бути дійсним, заатакував американський уряд за цілість його політики і його моральну „дволичність". Беґін сказав: „Ми читали історію Другої світової війни і ми знаємо, що ставалося з цивільним населенням, коли ви вели акцію проти ворога. Ми також читали історію війни у В'єтнамі і знаємо ваш концепт „числити тіла". Ми завжди намагалися не допустити до жертв серед цивільного населення, але часом цього не можна уникнути. А ви нас караєте. Що ми є вашим васалем? Чи ми є одною з „бананових республік"?

Крім цих гострих слів проти ЗСА, Беґін натяками виступив проти президента Рональда Регена, а особистим зверненням до державного секретаря Александра Гейґа сказав: „Ми не розпочинаємо війни в Ливані, але коли нас заатакують терористи, або сирійці, то ми відповімо атакою. Богу дякувати ми маємо доволі сил, щоб оборонити нашу самостійність і наші права". Беґін покликався на трагічні традиції минулого, кажучи: „Наші предки гинули на кострі і не зрікалися своєї віри. Я думаю, що в усьому світі немає особи, яка переконала б парлямент Ізраїля, щоб той відкликав закон про влучення Голянських висот".

Виступ Беґіна викликав чимале заклопотання в американських урядових колах.

У світі

В ОСТАННІХ ГОДИНАХ МАДРИДСЬКОЇ конференції делегація Совєтського Союзу на доручення з Москви змінила свою поставу й відкинула можливість будь-яких уступок з боку СССР. Таким чином компромісовий проєкт восьми невтральних держав, на який перед тим совєтська делегація в засаді погодилася, тепер перестає бути актуальним. Спенсер Олівер, речник американської делегації на конференцію в Мадриді, заявив, що совєтська делегація відмовляється навіть дискутувати будь-які малі компроміси, а вимагає тотального відступу Заходу. Таким чином п'ятниця, 18-го грудня, останній день конференції, може закінчитися комплектним розходженням. Невтральні держави, які виготовили компромісовий проєкт, а з ними й деякі інші, роблять заходи, щоб в останній хвилині були узгіднені найбільш загальникові ухвали, які вможливили б після якогось часу відбути наступну Гельсінкську конференцію, як це вимагають кінцеві ухвали Гельсінкської конференції.

ГОЛОВА АМЕРИКАНСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ НА конференцію в справі обмежень атомових зброєнь в Женеві Пол Ніці, і голова совєтської делегації на цю саму конференцію Юлій Квіцінський узгіднили, що 17-го грудня сесія конференції в Женеві буде останньою перед Різдвяною перервою, а після Різдва наради почнуться 12-го січня 1982. Згідно з обопільним домовленням ні одна сторона в часі тривання конференції не подає ніяких точніших даних про її перебіг і висліди до публічного відома. Обидві сторони обмежуються тільки до загальних комунікатів. Голова американської делегації Ніці, повертаючись до ЗСА на Різдвяні свята, вступить до головної квартири НАТО в Брюсселі, де поінформує членів НАТО про перебіг і вислідн конференції в Женеві.

УРЯД СИРІЇ ЗАЖАДАВ, ЩОБ АРАБСЬКА ЛІҐА, в якій об'єднані всі 21 арабські країни, відбула негайно надзвичайне засідання з метою рішити протизаходи проти інкорпорації Голянських висот Ізраїлем. В телеграмі до головної квартири Арабської ліґи в Тунісі уряд назвав інкорпорацію Голянських висот „важкою аґресією", яка „рівнозначна з проголошенням війни". На думку сирійського уряду, ізраїльська ухвала в справі Голянських висот може викликати великі неспокої на цілому Середньому Сході, а навіть штовхнути його над берег загальної війни. Міністер інформації і пропаганди Сирії Агмед Іскандер заявив, що інкорпорація Голянських висот в Ізраїль є звичайним продовженням загального ізраїльського пляну поширення й захоплення якнайбільшого простору в тому обширі, а міністер закордонних справ Сирії Абдель Галім Хаддам у своїй промові перед надзвичайною сесією парляменту заявив, що своїм актом інкорпорації Голянських висот Ізраїль фактично зірвав перемир'я, яке існувало від травня 1974 року.

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ ГАСНІ МУБАРАК ВИСЛОВИВ опінію, що хоч Єгипет не погоджується з інкорпорацією Голянських висот у склад Ізраїля, але він продовжуватиме поширювання й розбудову дружніх стосунків і співпраці з Ізраїлем. До Єрусалиму прибув підсекретар туризму у єгипетському кабінеті Баґія Адін Нассер, який устійнює дальші технічні й організаційні деталі туризму між обидвома країнами та поширення комунікації. У вересні обидва уряди рішили збільшити число автобусів на лінії Каїр-Тель-Авів, в жовтні відкрито границі для безпосереднього автобусового транспорту, а тепер на черзі обговорення впровадження в рух морського порому між Ізраїлем і Єгиптом. Пором плаватиме поміж портом Ашдод в Ізраїлі і Порт Саїдом у Єгипті. Крім цього, з боку Єгипту будуть пороблені заходи, щоб більше єгиптян відвідувало Ізраїль. Впродовж двох років після відкриття прикордонного руху між обидвома країнами понад 25,000 ізраїльтян відвідали Єгипет, але тільки 2,000 єгиптян відвідали Ізраїль.

З АРАБСЬКИХ ДЖЕРЕЛ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО арешти арабських терористів в Баґрейні тривають далі. Слідство ведене в цій справі службою державної безпеки Баґрейну, відкриває щораз нові деталі плянованого іранськими чинниками державного перевороту в Баґрейні. Число арештованих терористів перейшло вже 60 й пошукування за дальшими тривають далі. Іран заперечує свою участь у тих плянах перевороту.

СИТУАЦІЯ У ПОЛЬЩІ ЗНАЧНО ПОГІРШИЛАСЯ

Варшава, Польща.— Пресові агентства інформують, що загальна ситуація в Польщі погіршується, а режим посилює утиски в першу чергу проти страйкуючих робітників і тих поляків, які супротивляються зарядженням уряду, згідно військовому командуванню. До більших зударів між військом і робітниками дійшло на Шлеську, де були вбиті і поранені.

В загальному кореспонденти інформують досі в Польщі загинуло понад 200 осіб, а кількасот були поранені. Знову ж совєтське пресове агентство ТАСС повідомило, що активісти вільної профспілки „Солідарність" висадили в повітря вхід до одної з копалень, залишаючи під загрозою кілька сотень робітників в погрозили, що зірвуть також інші шахти, якщо уряд не перестане переслідувати робітників і не припинить ламати силою страйки.

На знак протесту проти насильства і терору польський амбасадор до ЗСА Ромуальд Спасовскі зрезиґнував і попросив Уряд ЗСА про азиль.

Прибулі до Відня поляки твердять, що на Шлеську страйки тривають від часу проголошення воєнного стану в Польщі, тобто від 13-го грудня ц.р., і що вуглекопи забарикадувались недопускаючи військовиків до захоплення в'їздів до поодиноких копалень. З інформацій ТАСС й інших агентів виходить, що уряд прем'єра Войцеха Ярузельського сконцентрував тепер всю свою увагу на страйкуючих копальняних робітників на Шлеську, бо спаралізування копалень, на думку багатьох політичних спостерігачів, означало б припинення праці інших фабрик і підприємств, які користуються вугіллям та цілковите припинення експорту цього сировця до інших, зокрема сусідніх країн в заміну за харчові продукти.

З перехоплених за кордоном польських передач виглядає, що страйки продовжуються в Ґданську, Катовицях, Варшаві, Кракові, Щеціні та багатьох інших містах. Ходять також поголоски, що деякі армійські частини відмовились стріляти до страйкарів на Шлеську, але цієї інформації не підтвердили ані польські, ані закордонні джерела.

Речник теперішнього уряду і помічник В. Ярузельського ген. Вєслав Ґорніцкі, виступаючи на інтерв'ю Сі-Бі-Ес „60 хвилин", заявив, що усі профспілкові активісти будуть негайно звільнені з ув'язнення, якщо вони визнають соціялістичний лад в Польщі і нерозривність Польської Народної Республіки з іншими комуністичними країнами, зокрема членами Варшавського Пакту.

У Вашінгтоні, офіційні чинники Адміністрації президента Рональда Регена заявили, що вони перекинуть всю відповідальність за терор і утиски в Польщі на Москву, особливо, якщо кровопролиття буде продовжуватись. Крім того, західні уряди звертають увагу на слухи, що уряд Ярузельського дозволяє вивозити ув'язнених профспілкових діячів до СССР й інших сателітних країн.

По всіх майже країнах Заходу відбуваються під теперішню пору масові демонстрації в обороні „Солідарности". Під час Служби Божої в нюйоркській катедрі св. Патрика, головним целебрантом якої був кардинал Теренс Кук, дійшло до драматичного моменту, де майже ціла церква плакала і голосно молилась. Очевидно більшість учасників на цій Богослужбі становили поляки.

В Америці

ОБИДВІ ПАЛАТИ КОНҐРЕСУ ЗСА ДУЖЕ РІШУЧО застановляються над можливістю накладення ембарга на доставу харчів й іншого товару до комуністичних країн у випадку інвазії військ Варшавського Пакту на Польщу. Голова сенатської комісії для закордонних зв'язків сенатор Чарлз Персі з Іллиной заявив, що у випадку такої інтервенції „я не можу собі уявити якоїсь співпраці між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом чи підписання будь-якого договору на протязі багатьох років". Совєтському Союзові довелося б заплатити дуже високу ціну за таку інтервенцію, — заявив Персі.

У ЧЕТВЕР, 17-ГО ГРУДНЯ Ц.Р., СЕНАТ І ПАЛАТА Репрезентантів закінчили свою першу сесію і багато законодавців вже покинули Вашінгтон та роз'їхались до своїх стейтів на різдвяні вакації, які триватимуть місяць. Черговa, 98-ма сесія Конґресу розпічнеться 26-го січня 1982 року. Тоді також президент Рональд Реґен виступить із доповіддю про стан юнії. Кінцеві дні Конґресу були особливо плодотворні, бо законодавці турбувались, щоб не продовжилась сесія і не припізнився їхній виїзд зі столиці. У поспіху Конґрес прийняв шість законопроєктів, між ними встановлення мінімуму для пенсіонерів і рекордовий бюджет на оборону в сумі 200 більйонів долярів.

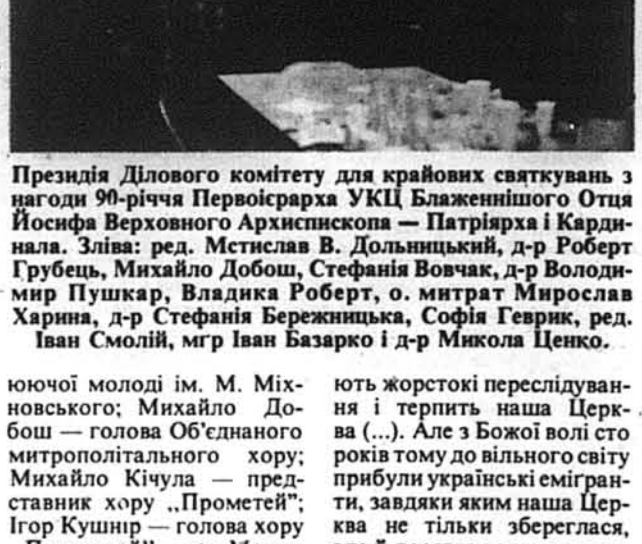
В ЗАГАЛЬНОМУ ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Реґена на пресовій конференції в четвер, 17-го грудня ц.р., був прийнятий позитивно у політичному світі і навіть поза кордонами З'єднаних Стейтів Америки. Европейські альянти ЗСА побоювались, що Р. Реґен може надто гостро виступити проти Москви і країн східного бльоку і тоді їхні опортуністичні калькуляції, а головно торговельні відносини з комуністичним світом будуть поставлені під знак запиту. Крім малих винятків, американці польського походження також позитивно сприйняли вступну заяву президента Реґена на пресконференції і його тверде рішення не допомагати польському режимові нічим, аж до часу поки він не закине тактику утисків і не відкличе проголошеного воєнного стану, який дає йому право розправлятися з робітництвом і активістами вільної профспілки „Солідарність".

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Реґена покищо не має в пляні підвищувати податків, — заявив сам Президент на пресовій конференції 17-го грудня ц.р. Пізніше однак речник Білого Дому заявив, що президент Реґен мав на увазі тільки податки від особистих прибутків, бо в майбутньому може показатися, що інші податки треба буде підвищити і щоб потім не було жадних непорозумінь в тій справі. Під час конференції Р. Реґен також заявив, що Уряд зовсім не перенаголошував справи лівійських терористів, бо „загроза була дуже реальна" і Білий Дім мав на це докази з достовірних і перевірених джерел.

В МЕТРОПОЛІТАЛЬНОМУ НЮ ЙОРКУ закінчився 17-денний страйк приватних збирачів сміття і компанії почали чистити місто від біля 100,000 тонн відпадків, картонів та іншого сміття, що його вміщаєі „напродукували" приватні підприємства, фабрики, шпиталі, ресторани, доми для старших тощо у цьому передсвяточному сезоні. Робітники, які належать до добре зорганізованої і впливової профспілки тімстерів, добились підвишки платень в сумі 90 долярів на тиждень на протязі чергових трьох років. За цю підвишку, очевидно, платитимуть дрібні й більші підприємства.

СТВОРЕНО КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 90-РІЧЧЯ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Філядельфія, Па. (Митрополича канцелярія). — На запрошення філядельфійського Архиєпископа і Митрополита для українців у ЗСА Стефана Сулика і всього українського католицького єпископату в Америці, тут до конференційної залі митрополичого ординаріяту, в суботу, 12-го грудня ц.р., прибули представники центральних і деяких місцевих організацій, щоб спільно обговорити плян відзначення 90-річчя народин Первоієрарха УКЦ Блаженнішого Отця Йосифа, Верховного Митрополита, Патріярха і Кардинала.



Президія Ділового комітету для крайових святкувань з нагоди 90-річчя Первоієрарха УКЦ Блаженнішого Отця Йосифа Верховного Архиєпископа — Патріярха і Кардинала. Зліва: ред. Мстислав В. Дольницький, д-р Роберт Грубець, Михайло Добош, Стефанія Вовчак, д-р Володимир Пушкар, Владика Роберт, о. митрат Мирослав Харина, д-р Стефанія Бережницька, Софія Геврик, ред. Іван Смолій й Іван Базарко і д-р Микола Ценко.

У нараді взяли участь почесний головний предсідник Союзу Українців Католиків „Провидіння", філядельфійський декан о. митрат Мирослав Харина; президент Світового Конгресу Вільних Українців мгр Іван Базарко; д-р Володимир Пушкар — член Головної Управи Українського Патріярхального Т-ва; голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій Лідія Бурачинська; в імені голови Централі Союзу Українок Америки — інж. Наталя Даниленко; головний касир СУК „Провидіння" Стефанія Вовчак; ред. Іван Смолій в імені голови Українського Братського Союзу та редакції тижневика „Народна Воля"; Володимир Риндич в імені голови Української Народної Помочі; Анатоль Прасіцький — представник Крайової Пластової Старшини; Микола Бачара — представник крайової управи Спілки Української Молоді; д-р Роберт Грубець — голова Ліги Українців Католиків; д-р Микола Ценко — представник Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету; д-р Стефанія Бережницька — представниця Українського Лікарського Т-ва Північної Америки; Роман Кнігницький — представник Товариства Української Студіюючої молоді ім. М. Міхновського; Михайло Добош — голова Об'єднаного митрополичого хору; Михайло Кічула — представник хору „Прометей"; Ігор Кушнір — голова хору „Прометей"; мгр Марта Шипикевич — представниця Української Щадниці; голова Т-ва „Рідна Школа" Софія К. Геврик; Богдан Тодорів та Іван Дубіль — представники „Нашої української школи"; Роман Ярош, Нестор Сум та інж. Юліян Головчак — представники місцевого відділу Українського Патріярхального Т—ва, та редактор часописів „Америки" й „Шляху" Мстислав В. Дольницький.

Нараду відкрив молитвою Владика Стефан і подякував присутнім за те, що прийняли запрошення й прибули спільно обговорити справу відзначення 90-річчя народження Блаженнішого Отця Йосифа.

„Бог покликав нас до життя у цей суворий час, коли рішається доля нашого народу, а може і всього світу, — почав своє вступне слово Владика Стефан. — Над нами висить загроза ядерної війни. В Україні триває жорстокі переслідування і терпить наша Церква (...). Але з Божої волі сто років тому до вільного світу прибули українські еміґранти, завдяки яким наша Церква не тільки збереглася, але й досягла великого розвитку. З волі Божої наша Церква не пропаде, а Бог обдарував нас такими провідниками, як Слуга Божий Митрополит Андрей і його наступник Блаженніший Отець Йосиф, щоб вони очолювали нашу Церкву і були духовними провідниками нашого народу в небезпечний час. Господь також дозволив, щоб наш Батько і Глава Блаженніший Отець Йосиф дожив уже 90 років. Це небуденна подія, і тому цю річницю ми мусимо відповідно відзначити і вшанувати нашого Батька і Главу, який стільки натерпівся і пережив, і якого Бог зберіг для нас".

„Нашим почесним обов'язком є гідно й достойно відзначити цю річницю і засвідчити перед усім світом нашу пошану й любов до Бога і до Первоієрарха Української Католицької Церкви. Увесь світ дивить-

(Продовження на ст. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Генеральний секретар ОН

Цьогорічна Генеральна Ансамблея Об'єднаних Націй переводить свої наради при повній байдужності збоку американського та всього міжнародного світу. Одним з її найважливіших завдань — вибрати нового генерального секретаря, бо кінчається друга каденція колишнього австралійського міністра закордонних справ Курта Вальдгайма. Він кандидував знову, але проти його перевибору зайняв негативне становище Совєтський Союз, бо Курт Вальдгайм прогрішився, зайнявши одверто опозиційне становище супроти совєтської інвазії до Афганістану. Виступив проти його кандидатури й комуністичний Китай: коли кремлівські володарі вважали, що Вальдгайм замало їм прислужився, то Пекін закидував Вальдгаймові завелике просовєтське прислужництво.

Знову ж Америка запротестувала проти кандидатури Саліма Ахмеда Саліма, міністра закордонних справ Танзанії, бо Танзанія, східньоафриканська країна з кругло 17 мільйонами населення, хоч офіційно належить до Третього світу, ніби невтральна, насправді протиамериканська. Остаточно 15-тичленна Рада Безпеки, в якій п'ять постійних членів — ЗСА, СССР, Британія, Франція і Китай — мають право „вето"- погодилася на кандидатуру колишнього заступника генерального секретаря Жавієра Переза де Куеяра з Перу: він виїздив був до Афганістану і Пакістану і поводився так зручно, що не наразив собі совєтських наказодавців в Афганістані, які погодилися на переговори з Пакістаном — за посередництвом саме того латино-американського дипломата. Існує в Об'єднаних Націях неписаний закон, що коли Рада Безпеки зарекомендує пленумові Генеральної Асамблеї якогось кандидата на генерального секретаря, то Генеральна Асамблея наче автоматично затверджує його. Американська амбасадорка ОН Джейн Кіркпатрік висловила вдоволення, що новий генеральний секретар ОН походить з країни, з якою ЗСА мають приязні взаємини, — і Совєтський Союз прийняв це до відома.

Але насправді — це мала і маловажна справа. Генеральний секретар Об'єднаних Націй не має ніякого реального, практичного значення в міжнародному світі, бо такого значення не мають Об'єднані Нації із своїми теперішніми вже 157 членами. Адже Об'єднані Нації не встигли розв'язати ні одної проблеми, яка затруює міжнародну атмосферу та становить потенціяльне джерело великого зудару. Об'єднані Нації не мають найменшого впливу на перегони у зброєнні між ЗСА і СССР, — вони не зуміли вплинути на Совєтський Союз, щоби він відкликав свої війська з Афганістану, — Об'єднані Нації безсильні у вічно запальній ситуації на Близькому Сході, — вони безсильні супроти суперництва між Москвою і Пекіном у Південній Азії, зокрема у колишньому Індо-Китаї, — вони нічого не вдіяли у справі американських закладників в Ірані, де Аятолла Хомейні просто грубо образив генерального секретаря Курта Вальдгайма, відмовившись його прийняти. І тепер, коли у світі центр уваги зосереджений на двох справах — змові лівійського диктатора Муаммара Каддафі проти життя президента Регена і його прибічників та на ситуації в Польщі, де комуністичний режим, під натиском збоку Москви силою здавлює опозиційний рух та навіть погрожує, що „запросить" до переведення тієї місії совєтськими військами, ОН неначе „стоять збоку".

У міжнародній політиці все ще рішає силовий чинник. А Об'єднані Нації не мають власного війська, загирили теж свій великий моральний авторитет, коли народилися з первородним гріхом: із Совєтським Союзом, як членом-засновником і постійним членом Ради Безпеки з правом „вето". Не раз можна вичитати у міжнародних часописних коментарях, що Об'єднані Нації існують „силою безвладности" і що вони так само безславно перестануть існувати, як померла Ліга Націй, яка не змогла перешкодити вибухові Другої світової війни. З історичної перспективи — американський Сенат діяв правильно, коли відкинув ратифікацію Версальського договору включно з заснуванням Ліги Націй, всупереч наполегливим намаганням 28-го з черги президента Вудро Вілсона: ця поразка спричинила важку недугу Вілсонові, від якої він і помер, але його наївно-ідеалістичний погляд на ролю протегованої ним ідеї Ліги Націй виявився згодом цілком нереальним.

Добре, що Америка має в новому генеральному секретарі ОН свого приятеля, але практично це не має значення. І тому про це пишеться та говориться дуже мало.

Володимир Левенець

СИСТЕМА СПЕРТА НА НАСИЛЬСТВІ

I

Сьогодні на Заході ніхто вже не сумнівається, що ціла совєтська система, яка, очевидно, включає також сателітні країни, що їх анексувала комуно-московська імперія у висліді Другої світової війни, сперта сьогодні на тоталітарному насильстві, на розбудованому до небувалих досі розмірів терорі поліційної машини. Уся так звана база комуністичної системи, на яку ще вряди-годи покликуються комуністичні керівники, являється абсолютною пустопорожньою фразеологією, в яку вже мало хто вірить не тільки у вільному, але навіть в комуністичному світі, включаючи сюди багатьох комуністичних лідерів, таких, як, наприклад, Чаушеску у Румунії, який ще недавно заявив, що це СССР дав причину до західнього процесу дозброювання і що керівники Совєтського Союзу, якщо у них є добра воля, можуть розпочати зворотний процес, починаючи роззброювання від себе.

На підставі раніших дослідів і тверджень дисидентських активістів, принаймні 80 відсотків населення СССР і сателітніх країн є проти комуністичної системи і тому їхня система, система Москви і сателітів, сперта не на нарід чи якусь його більшу частину, а на добре розбудований терористичний апарат і військову потугу. Марксо-ленінський, а тимбільше брежнєвський теоретичний багаж — це ніщо інше як совєтський блеф для замилення очей вільного західнього обивателя, бо люди цієї системи вже давно перестали вірити у совєтський ідейний „міф".

Слабість комунізму

Чималим прикладом моральної слабости комуно-московської теорії про „дружбу народів", „спілкування комуністичних країн", „спільноту соціялістичних держав" тощо, можуть послужити події в сателітніх країнах, зокрема теперішня у Польській Народній Республіці. Зрештою, також в інших — Мадярщині, Чехо-Словаччині, Румунії та інших, у яких лад і порядок" доводилось Москві наводити при допомозі танків. Без сумніву, що без присутности на територіях сателітніх країн великих совєтських армійських частин, вже давно було б прийшло до повної, або частинної ліквідації „соціялістичних систем", і „соціялістичних здобутків" у тих країнах і побудови там більш-менш демократичних суспільств.

Події в Польщі

Останні події у Польщі з уведенням там майже воєнного стану, забороною всяких свобід, включно до заборони діяльности визнаної раніше урядом вільної профспілки „Солідарність", виарештування її провідної верстви, забороною зборів і всякої іншої активности, перерванням зв'язків між Польщею і Заходом і переданням повної контролі країною в руки війська, є наглядним доказом, що режими в комуністичних країнах спираються на горстці людей і зорганізованому ними апараті насильства — війська і поліції, при очевидній моральній, політичній і матеріяльній підтримці московського центру. Це, однак, не доказує, що місцеве населення погодилося з цим статусом кво і що воно бажає залишитися під зверхністю Москви й будувати „реальний соціялізм" у своїх країнах. Навіть зовнішня інтервенція Москви у Мадярщині в 1956 і Чехо-Словаччині в 1968 роках не призвела до бажаного Москвою „внутрішнього порядку". В кожному разі це не стримало польських робітників зайнятися розбудовою вільної профспілки, яку вони назвали „Солідарністю" і до іншої активности, кінцевою метою якої мало бути встановлення демократичних свобід у Польщі. Одного не врахували організатори „Солідарности" і їхні політичні дорадники — жорстокости свого таки комуністичного режиму на чолі з теперішнім генералом армії, міністром оборони та ще й першим секретарем ЦК ПОРП Войцєхом Ярузельским, за плечима якого стоїть готова до удару московська військова потуга. Можливо, аналітики „Солідарности" не вірили, що під час того, коли у світі триває ще й досі кампанія проти совєтської інвазії в Афганістані, Варшава і Москва зважаться на чергову репресію, і це вказує, як фальшиво вони оцінили тактику Москви в сателітніх країнах. За ці помилки, правдоподібно, прийдеться їм дорого заплатити.

(Продовження буде)

Михайло Кучер

СССР ПІСЛЯ БРЕЖНЄВА?

Майбутністю Совєтського Союзу, чи як хто й досі каже Росією, на Заході цікавляться все більше. На таке зацікавлення складається все більше причин. СССР ніби не зовсім уявляє собі минуле, себто царську Росію — її імперію, яке (минуле) знівечила комуністична доктрина та натовп самозванних істориків. Майбутність Совєтського Союзу у тумані.

У СССР існує величезний апарат гноблення, який при кожній нагоді звертає увагу населення — народів — на справжню, або уявну зовнішню небезпеку, в першу чергу на Китай.

Величезний апарат гноблення також потрібен для затримання в послусі країн-сателітів і — що дуже важливе — національних республік, в першу чергу Україну.

Думка про можливість втратити Україну об'єднує і большевиків-комуністів і російську еміграцію всіх політичних напрямків.

Щодо великоруського населення Совєтського Союзу, то теперішній режим не викликає у нього помітного спротиву. Цей режим відповідає соціяльним, політичним, моральним і психологічним потребам великоросів. Якщо б у РСФСР зроблено справді вільні вибори, то до влади прийшли б теперішні бюрократи, або ще в гіршому випадку неосталіністи та націонал шовіністи.

Брежнєв, поминаючи його вік та хвороби, безідейний апаратчик. Він фіґура компромісу поміж, висловлюючись американською термінологією — „голубами" та „яструбами".

Крім тих скрайніх політичних груп на кремлівській верхівці ще нараховують п'ять політично впливових груп, які, після відходу від влади Брежнєва, можуть захитати непевну політичну рівновагу в Совєтському Союзі.

На закритих докладах-звітах, або лекціях у Москві офіційні особи з апарату ЦК критикують Брежнєва за його ідеологічну пасивність і дипломатичні компроміси.

Брежнєв дуже вміло усуває від влади своїх противників, але сам провадить політику повернення до сталінізму. Теперішня політика ЦК — це тоненька і ненадійна гребля проти приходу сталіністів до влади. Керуючий апарат Совєтського Союзу хворіє „раком". Метастази замінюють собою живі нормальні клітини.

Сам Брежнєв не здібний тепер до боротьби за владу. Покищо є заховані сили, які тримають цю руїну при владі, щоб не сталося чогось значно гіршого. Культ Сталіна і досі живий, зокрема серед генералітету. Армія мріє про повну реабілітацію Сталіна як емблему сильної влади, дисципліни, як мрії імперського народу — великоросів — про імперію, без огляду на її колір.

Кремль постійно перебуває у стані непевности, або й страху перед Китаєм, Східньою Европою, ЗСА, зокрема за уряду Реґена, перед світовим сіонізмом і Ватиканом. Страх і непевність спрямовує Совєтський Союз до „добрих старих часів" за Сталіна. Ностальгія за тими „добрими старими часами" помітна у віршах, романах, фільмах, промовах. На зборах вищого командування армії при згадці імени Сталіна всі, як на команду, встають і влаштовують т. зв. стоячу овацію, яка триває кілька хвилин.

Хто ж прийде, чи може прийти до влади після Брежнєва? Може прийти не апаратчик неосталінець, але „русскій" націонал-шовініст.

Так звана „русская" ідея виникла в Совєтському Союзі під час довгої ідеологічної павзи. Комунізм видихався. Потрібен новий політичний рушій. Виникла політична та ідеологічна порожнеча. Тому нова ідеологія, яка хоче втримати разом багатонаціональну імперію, має бути великодержавна і шовіністична. Так званий „русскій" націоналізм виник пізніше, як український, або жидівський. Формується „русская" партія" — це напівофіційна організація, яка, для пропаганди своїх ідей, користає з нелеґальних і леґальних могутніх засобів.

Таким чином великодержавні націонал-шовіністи — це вияв інстинкту самоохорони, речник затримання імперії неподільною. Тому при першій політичній нагоді можуть об'єднатися офіційна комуністична партія і півофіційна „русская".

У витворенні московського націонал-шовінізму першу ролю грає демографічний чинник. Великоросів в Совєтському Союзі все меншає, а не-москалів більшає, хоч великороси продовжують бути верховною політичною владою. Цей демографічний реґрес вже не можна спинити, ані заховати. В Совєтському Союзі великороси вже незабаром опиняться в меншині. Звідси забарвлення „русского" націоналізму: шовіністичне, великодержавне, націоналістичне. Такою є і червона армія у вищому командному складі.

Виникненню російського націоналізму сприяє КҐБ. Окупація Чехо-Словаччини 1968 року була перемогою неосталіністів і націонал-шовіністів.

Ліберальний варіянт в Совєтському Союзі після Брежнєва–неможливий, бо там немає політичної свободи і демократичної традиції. Співіснування демократії та імперії — неможливе. Демократія означала б розпад імперії на окремі держави. Демократія — це самогубство імперії.

Соціялізм не прийнявся в Совєтському Союзі і це зовсім природно. Тенденції імперії-суперечні тенденціям соціялізму. Ленін і Троцький старалися перетворити царську імперію в інтернаціонал, але безуспішно. Сталін відтворив російську імперію у старих кордонах і навіть її поширив. Його взірцем був не Карл Маркс, а Іван Грозний. І так Сталін об'єднав імперський соціялізм з імперським націоналізмом.

Головною причиною успіху московського шовінізму і націоналізму є страх перед Китаєм. Таким чином московський шовінізм і націоналізм обернулися у державну ідею. Ідеологічні суперечки відійшли на другий плян, а на перший плян прийшли інтереси національні та етнічні.

(Продовження на ст. 3)

З господарчого життя

Індустріяльний показник виробництва за листопад упав в ЗСА на 2,1 відсотка. Є це найбільший спад від травня 1980 року, коли такий самий показник виказав спад у висоті 3ох відсотків. Було це дно і найнижчий спад у господарському застої, що був в тих місцях. Роберт Ортнер, головний економіст з Департаменту торгівлі, на підставі тієї й інших цифер та показників дійшов до висновку, що спад промислової продукції ЗСА в останньому кварталі 1981 року перейде 6 відсотків. Отто Екстейн один з найвидатніших американських економістів і один із керівників Дейта Рісорсіс передбачує, що теперішня рецесія триватиме принаймі до травня наступного року. На його думку, показник загального спаду за той період не повинен різнитися набагато від інших таких періодів спаду, бо тільки зоройовий промисел і деякі ділянки промислу, пов'язані з міжплянетарними польотами, виявили незначне піднесення.

Боротьба за уможливлення ощадностевим і позичковим товариствам втримуватися при допомозі піднесенну відсотків, вплачуваних від ощадностей, триває далі. Банки й інші галузі господарського життя протиставляться тому з різних причин. Одначе ощадностеві інституції мають величезну підставу до своєї вимоги. Загальне господарське положення, постання спеціяльних високоопроцентованих цертифікатів та фондів викликали такий спад активности і так зменшили приплив капіталів до ощадностевих товариств, а збільшили відплив, що деякі, навіть донедавна дуже міцні з — помежи них, мусіли рятуватися перед банкрутством або дорогою злиття з іншими подібними установами, або через продаж. Федеральна корпорація забезпечення вкладів кладе наголос на злиття в потребі, уникаючи примусового продажу, бо цей деморалізує щадників й ослаблює фундаменти існування тих інституцій. Тепер та сама Федеральна корпорація консеквентно обстоює потребу дати можливість ощадностевим товариствам боронити своє існуванню вищими відсотками від вкладів.

Перших десять днів грудня знову були поганим часом для американського автомобільного промислу. За цей час вони зазнали спаду в продажу авт на 27,8 відсотка у порівнянні з попереднім роком. Найбільшого спаду в продажу зазнали вироби Форда, які впали на 37,7 відсотка в порівнянні з попереднім роком, а найменшого спаду зазнали вироби Крайслера, бо тільки 14,6 відсотка.

Китайська господарка увійшла в складну ситуацію з огляду на брак інвестиційних фондів, професійно вишколених техніків і кваліфікованих робітників. Ізза цього темпа впроваджування у життя декілька років тому широкорозреклямованих „чотирьох модернізацій" — агрикультури, індустрії, технології й науки та оборони — значно сповільніло. Китайці були змушені відкликати цілий ряд підписаних зі закордоними фірмами контрактів, а навіть у деяких випадках припинити розпочаті роботи, які вже коштували десятки мільйонів долярів. Тепер КНР заключив з Японією договір про фінансову допомогу в сумі 1,38 більйона долярів. Є це найвища сума допомоги, яку будь-коли погодився дати японський уряд. Очевидно, що майже ціла та сума піде на побудову проєктів, які виконують японські фірми. На першому місці серед тих новобудов є великий сталевий комплекс Баошан, недалеко Шанхаю, який повинен розпочати продукцію уже 1985 року. Частина допомоги прийде безпосередньо в товарах і машинах. То значить, уряд КНР замовить, що йому треба, а кошти товару й доставу оплатить японський уряд. Після підписання того договору речники обидвох країн заповіли цілий ряд візит найвищих державних діячів обидвох країн.

Американські й аргентинські компанії заснували спільне консорціюм для добування, уплинення (компресія аж до стану плину) і транспорт аргентинського природного газу до ЗСА та інших промислових країн. Проєкт праці того консорціюм передбачує початковий видаток у сумі 2,3 більйона долярів і у випадку його повної реалізації був би найбільшим дотепер американським проєктом у тій галузі промислу. Природний газ, відкритий у великих кількостях у Льома ля Лята, був би транспортований газопроводом до Пуерто Мадрин і тут уплиннюваний та ладований на кораблі-цистерни. З огляду на величину того проєкту його мусіли б затвердити відповідні державні установи обидвох країн. З американського боку спільниками в новому консорціюм є Ґолф Інтерстейт з Гюстону та Апалачієн компанія з Колюмбус, а з арґентинського боку Едеса та Сокма.

Міжнародна організація праці видала свій рапорт про господарський розвиток африканських країн в останніх десяти роках. У цьому рапорті стверджено, що „останніх десять років були катастрофальні для цілого ряду африканських країн". У 26 африканських країнах є спад аграрної продукції, а з них 23 країни зазнали поважного загального спаду. Впав також пересічний заробіток родини, а через це боляче обнизився життєвий рівень населення. Прикладом може послужити Замбія, де річний прибуток родини впав пересічно на 40 відсотків. Власне цей стан подиктував президентові Роналдові Реґенові вимагати повної реорганізації господарської допомоги й ревізії цілої постановки в переговорах південь-північ.

Ярослав Рудницький

ДЕЩО ПРО „УКРАЇНСЬКУ ПРИСУТНІСТЬ" НА ГАВАЯХ

Якщо мова про „українську присутність" на Гавайських островах, то її можна почати з 1804 року, тобто з часу, коли то капітан Юрій Федорович Лисянський (13-го серпня 1773 — 6-го березня 1837) не тільки відвідував „королівство" Гаваїв, — тоді Сандвічевих островів, але якраз завдяки нещасливому припадкові — він відкрив невідомий тоді морякам і географам острів гавайського архіпелагу, який опісля залога на кораблі „Нева" назвала островом Лисянського. Відкриття й опис цього „Лісянскі айланду" мали не тільки науково-географічне значення, але й були практичними для мореплавства того часу; небезпечний для кораблів клапоть землі, оточений пісковими лавами й коралевими рифами, був нарешті покладений на мапи Тихого океану, зокрема на Гавайських островів.

Потомок старого козацького роду з Лисянки, Ю. Ф. Лисянський видав двічі свій опис Гаваїв і цілої довколасвітньої подорожі з років 1803-1806: раз українсько-російським ідіолектом у 1812 році (царське адміралтійство відмовилося друкувати рукопис через мову і він видав цю книжку на власний кошт), а вдруге по-англійському в Лондоні в 1814 році. Опис Гаваїв, а зокрема точний опис „острова Лисянського" з мапою, до сьогодні не втратили свого значення в науці й свідчать як не мога краще про спостережливість Лисянського, його блискучу орієнтацію й хист опису, вміння поводитися з людьми й високі кваліфікації мореплавця. Як капітан він безпосередньо контактувався з королями (наприклад на Гаваях), з губернаторами колоній (наприклад; у Теперіфе, Канарські острови; в Св. Катерині, Бразилія тощо), з капітанами (напр. І. Крузенштерн) і взагалі з людьми „на вершинах". Не вважаючи на те, що він був українського походження й не вважаючи на факт, що його „Путешествіє" з 1812 року треба було перекладати на справжню російську мову (аж у 1947 р.), він увійшов і в світову й у підсовєтську науку як „російський навігатор". Щойно в останньому часі почато „відбронзовувати" Лисянського і включати його в історію української науки.

• • •

Вершинні" початки українського перебування на Гаваях черґувалися з „низинними", масовими виявами поселення на долішніх щаблях соціяльної драбини. І так 21-го жовтня 1909 року завдяки заходам гавайських іміграційних агентів А. В. Перелстровса й А. Л. С. Аткінсона приїхало з Далекого Сходу понад 200 „росіян" із сіл Київщини й Полтавщини. В окремій дисертації на цю тему („Рашіян іммігрейшен: Гаваї", Гонолюлю 1951) Нансі А. Мекларен подає докладні подробиці про тих полтавських і київських „росіян", які були простими людьми, — як пише Нансі, — розбавлені ідеєю школи", що бавилися як діти в еміграційному домі... Їх привезено на Гаваї для праці на плянтаціях цукрової трощі в ім'я „білої" расової політики тодішнього уряду ЗСА. Цих „білих рабів" зразу ж таки розвезено по місцях призначення: одних на Великий острів: Гаваї в околиці Оляа й Вайокеа, інших на Мауї в околиці Каугулюї, ще інших на Кауаї в околиці Макавелі. В цілому прибуло тоді 157 чоловіків, 66 жінок і 80 дітей. Що з ними сталося пізніше, невідомо; ані Нансі А. Мекларен, ані український Гарвард ними не займався, а це велика шкода і для науки і для українських відвідувачів Гонолюлю, чи Гаваїв узагалі. Треба думати, що цей перший транспорт українських робітників (за ним слідували інші, більш „ребельні") погавайшився, позмінював прізвища, й сьогодні належить до типу „гавайців українського походження", тобто Івана без роду, Івана без долі. Все таки, треба це підкреслити, гавайська публічна опінія, зокрема преса, дуже похвально висловлювалася про цих перших українських поселенців, наголошуючи їхню роботящість, солідність, чесність. Інакше було з дальшими хвилями поселенців із Далекого Сходу зокрема з тими, що приїхали в 1910 році. Прізвища їхніх провідників — заколотників вказують на те, що були вони справжні „рашіянс". В історію слав'янського поселення на Гаваях вони ввійшли як ворохобники (славна „пілікія" 1910 р.) й деякі з них виїхали до каліфорнії, чи ЗСА взагалі, неспроможні звикнути до сільсько-хліборобської праці, як їхні попередники з 1909 року.

Третій історично засвідчений етап „української присутности" на Гаваях — це трагічні жертви Перл Гарбору з 7-го грудня 1941 року. Як відомо, того дня японці вибомбили всі американські кораблі, що стояли заякорені в Гонолюльському порті несподіваними налетами від 7:55 до 10-ої ранку. Понад 2,000 вояків згинуло тоді або від бомб безпосередньо, або потонули вони з кораблями. Між списками поляглих у цьому дні інфамії" є кільканадцять українців (слов'янських) прізвищ, в тому таких як Зварун, Савин, Кошиць, Коник, Руский, Повезько, Старкович та ін. Окремі досліди в воєнних архівах можуть виявити ближчу ідентифікацію й родинну афіліяцію цих жертв Другої світової війни на Гаваях. Для ветеранських організацій українського походження, як і для українського Гарварду широке поле для майбутніх дослідів. Покищо єдиним жестом української пам'яті про них була в'язка синьожовтих квітів УНРеспубліки, скинена на їхню „водяну могилу" з нагоди сорокріччя Перл-Гарборської трагедії 1941-1981 років.

• • •

Для майбутніх істориків української діяспори буде цікаво дослідити післявоєнну „українську присутність" на Гаваях, виклади українських професорів у Гавайському університеті, участь у наукових конференціях, індивідуальну присутність українських туристів, заходи науковців, щоб назвати одну з вулиць Гонолюлю „Лисянським", і т. д. Усе це одначе „засвіже" й „заособисте", щоб його згадувати в цій статті. Хай пишуть про це українські „американознавці" (іф ені!)

ЗВЕРНЕННЯ КАРДИНАЛА ТЕРЕНСА КУКА, розіслане до військових капелянів, у якому він закликає до поміркованої оцінки оборонної політики теперішньої Адміністрації президента Роналда Реґена і оправдує деякі потягнення Уряду, особливо у справі дозброєння Америки, — критикують деякі кола священства, монашества та цивільні особи тісно пов'язані з Церквою. Вони стоять на становищі, що Римо-Католицька Церква повинна займати більш невтральне становище до цих справ.

ЗВЕРНЕННЯ

ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 90-РІЧЧЯ ПЕРВОІЄРАРХА УКПЦ ДО ПРОВОДІВ УСІХ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЗСА

Щоб оминути будь-які помилки і приспішити підготову крайових врочистостей відзначення 90-річчя з дня народження Блаженнішого Отця Йосифа, Верховного Архиєпископа-Патріярха і Кардинала, які відбудуться у Філядельфії в неділю, 28-го лютого 1982 року, Діловий Комітет цією дорогою звертається з проханням до всіх українських центральних організацій в ЗСА не пізніше, як до 31-го грудня 1981 року надіслати імена представників цих організацій, які бажають увійти в склад Почесного Комітету. Протекторат над цими святкуваннями, як уже було повідомлено, перебрала Ієрархія Української Католицької Церкви в Америці.

Імена (одна особа від кожної організації) слід надсилати на таку адресу: о. митрат Мирослав Харина, 6934 Ditman St., Philadelphia, Pa. 19135.

Філядельфія, Па., 16-го грудня 1981 року.

За Діловий Комітет
о. митрат **Мирослав Харина**
голова

ЗАКЛИК

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ ПІДГОТОВИ ВРОЧИСТОСТЕЙ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 90-РІЧЧЯ ПЕРВОІЄРАРХА УКПЦ

Повідомляю усіх членів Ділового Комітету для Крайового відзначення 90-річчя Блаженнішого Отця Йосифа, Верховного Архиєпископа-Патріярха і Кардинала, які взяли участь у нараді в цій справі під проводом Високопреосвященнішого Архиєпископа-Митрополита Стефана Сулика, в суботу, 12-го грудня ц.р., як і українські центральні організації, які з будь-яких причин не вислали своїх представників на цю нараду, прибути на перше засідання Ділового Комітету, яке відбудеться у Митрополичій канцелярії (815 Н. Френклин, Філядельфія, Па.), у понеділок, 28-го грудня 1981 р., о год. 7-ій вечора. На цьому засіданні буде укладена програма святкувань і розподілені функції між членами Комітету.

Філядельфія, Па., 16-го грудня 1981 року

За Діловий Комітет:
о. митрат **Мирослав Харина**
голова

ПРЕЗИДЕНТ РЕСПУБЛІКИ ЕЛЬ САЛЬВАДОР Хозе Наполеон Дюарте категорично відкинув вимогу ОН, щоб уряд Ель Сальвадору порозумівся з червоними партизанами в справі їх участи в парляментарних виборах наступного року. Президент Дюарте, як подала сальвадорська преса, сказав: „Ми рішуче відкидаємо всякі акти насильства й втручання з боку Росії, Мехіко, Куби і Нікарагуа та інших так званих соціялістичних республік". Уряд Сальвадору категорично настоює на тому, щоб червоні партизани припинили збройну боротьбу з урядом і здали зброю перед виборами та щоб взяли участь у виборах.

Крайовий Комітет Українського Визвольного Фонду (УВФ) в ЗДПА

цією дорогою щиро і дружньо

ВІТАЄ ВАС

Дорогий і Близький всім нам — Докторе

ЗИНОВІЄ КНИШЕ

із Вашим 75-літтям народження.

У Вашій Особі — Дорогий Друже ЮВІЛЯТЕ вітає Видатного Члена ОУН і ПУН, Боєвика-Революціонера, Автора численних та цінних праць про Український Націоналізм, а зокрема вітає Вас як невтомного Літописця УВО-ОУН та Українського Націоналістичного Руху.

Бажаємо Вам Дорогий Друже Докторе-ЮВІЛЯТЕ сил і здоров'я продовжувати Вашу корисну працю для Української Справи і Українського Націоналістичного Руху.

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФОНДУ в ЗДПА

Грудень 1981 р.

Регенсбурзький комітет розгортає діяльність

Під час товариського з'їзду регенсбурзької гімназії на Союзівці в травні 1980 року створився там ініціятивний комітет колишніх жителів Оселі Регенсбург у такому складі: Ярослав Сербин — голова, Мирон Утриско — заступник, Михайло Бойко — секретар, Микола Кавка — скарбник.

Своїм завданням Комітет поставив насамперед повідшукувати якнайбільше число колишніх жителів табору діпі на оселі Гангґофер біля Регенсбургу, відшукати документи та таборові архіви, скликати з'їзд колишніх таборян та видати книжку — альманах про ті часи. Тут слід пригадати, що Регенсбурзький табір був одним із найбільших і найкраще зорганізованих таборів в американській зоні у Німеччині та існував у 1945-1949 роках.

Праця кожного такого комітету надзвичайно ускладнюється задовгим (понад 30 років) проміжком часу, розсіянням колишніх мешканців по цілому світі, а вже найбільше дошкульно й боляче вдаряє факт, що так багато активних творців і свідків того життя вже відійшли до вічности.

Все ж таки дотепер проблено чималу працю. Ініціятивний комітет перетворено на діловий та поширено його склад, а також покликано редакційну колеґію під проводом проф. Омеляна Кушніра з Торонто. При помочі багатьох зацікавлених осіб призбирано біля 500 адрес; видано два обширні обніжки, укладено проєкт книги та вже зібрано частину матеріялів. Нав'язано контакт із колишнім директором ІРО Гільцом та позичено від нього фільм, який він зробив на оселі 1948 року з метою зроблення з нього документального „відео-тейпу" з відповідними поясненнями. Заплановано відбути загальну зустріч усіх колишніх жителів оселі Гангґоферзідлюнґ при кінці травня 1982 року.

Для обговорення усіх цих справ відбулися у Філядельфії 7-го листопада ц.р. чергові наради Комітету, на яких доповнено його склад кількома особами.

Відомо, що навіть найбільшими зусиллями кількох чи кільканадцятьох осіб не можна успішно зреалізувати такі загальні почини як відбуття з'їзду чи видання збірника, тому Комітет закликає усіх колишніх жителів Регенсбурського табору відгукнутися та щиро включитися до активної співпраці. Насамперед проситься подавати адреси всіх ваших знайомих регенсбуржців та відомості про колишніх діячів на адресу секретаря: Михайло Бойко, 483, Howellton Rd. Orange, Conn 06477.

Всі матеріяли, спомини, документи, знімки та зауваги до альманаху слід посилати на адресу головного редактора: Проф. Омелян Кушнір, 39 Mayfield Ave, Toronto, Ont. M6S 1K4 Canada.

Пожертви на альманах можна висилати скарбникові на адресу: Микола Кавка, 2415 Devon Lane, Drexel Hill, Pa. 19026, або на конто 6408 (Комітет був. жителів Оселі Регенсбург): Ukrainian Savings and Loan Association 1321-23 West Lindley Ave, Philadelphia, Pa. 19141

У Канаді пожертви слати на руки голови, на адресу: Ярослав Сербин, 20Runnymede Rd. Toronto, Ont. M6S 2Y2 Canada, або на адресу: Credit Union „Buduchnist", 140 Bathurst St., Toronto, Ont. N5V 2R3 Canada.

При цьому проситься складати щедрі пожертви, а підприємців з колишніх таборян ставати меценатами цього цінного й унікального збірника, що матиме свою історично-документальну та духовну вартість для майбутніх поколінь.

Л.П.

Створено Крайовий...

(Продовження зі стор. 1)

ся на нас, і тому даючи почин до плянування врочистостей з нагоди 90-річчя Його Блаженства Отця Йосифа, я запросив Вас на нараду, щоб ми спільно заплянували крайове відзначення цієї річниці. За згодою всіх наших Владик ЗСА, Ієрархія УКЦ в Америці перебирає патронат над цими святкуваннями, якими повинен керувати Діловий комітет, що його сьогодні ми повинні обрати", — казав Владика.

Виголосивши це слово, Владика Стефан передав керування нарадами своєму помічникові Владиці Робертові, який буде відпоручником нашого Єпископату у Діловому комітеті і зв'язковим між ієрархією та комісією.

Владика Роберт поінформував, що крайові врочистості відзначення 90-річчя Блаженнішого Отця Йосифа відбудуться в залі „Академі оф Мюзік" в неділю, 28-го лютого 1982 року. Академія у честь Патріярха в цій залі буде попереджена Архиєрейською Божественною Літургією в соборі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії, яку співслужитимуть усі українські католицькі Владики в ЗСА.

Протекторат над урочистостями перебрала Ієрархія УКЦеркви і буде також створений почесний комітет, у склад якого ввійдуть представники наших церков та громадських організацій.

У часі дискусії були подані різні пропозиції. Вирішено, що в склад Ділового комітету ввійдуть усі присутні на залі, а його головою буде о. митрат М. Харина, заступниками д-р В. Пушкар та інж. Н. Даниленко, секретарями С. Бережницька і Р. Грубець, мистецьким керівником — М. Добош, скарбником С. Вовчак, керівником референтури, реклями та розпродажу квитків — С. Геврик, а членами інформаційної комісії ред. М. В. Дольницький, ред. І. Смолій, д-р М. Ценко і д-р Л. Рудницький.

Після обрання екзекутиви Ділового комітету продовжувалась дискусія на тему програми Академії, бюджету та цілої низки практичних справ, голос у якій забирало чимало присутніх.

На пропозицію ред. М. В. Дольницького вирішено, що голова Ділового комітету о. митрат М. Харина незабаром скличе засідання президії та голів поодиноких комісій для докладнішого опрацювання програми Академії.

Наради закрив молитвою Владика Стефан, після чого митрополія приймала учасників нарад перекускою.

У ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого ЧОЛОВІКА

бл. п.

інж. ОСИПА БАРАНА

буде відправлена

**ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
з ПАНАХИДОЮ**

**в понеділок, 28-го грудня 1981 року
о годині 7:15 ранку
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.**

Про молитви за спокій душі Покійного просить -

дружина — ОЛЬГА

В СЬОМУ СУМНУ І НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ,
як з Волі Божої відійшов у Вічність
мій Дорогий і Незабутній ЧОЛОВІК

бл. п.

ЮРІЙ КОНОНІВ

вуде відправлена

П А Н А Х И Д А

**в неділю, 27-го грудня 1981 р., о год. 11:30 ранку
в українській православній церкві св. Трійці
в Ірвінґтоні, Н. Дж.** при Лайонс Авеню.

•

ЗАУПОКІЙНУ СВЯТУ ЛІТУРГІЮ

**в той сам день відправить о. Роман Набережний
в Ошаві, Онт., Канада.**

Про молитви за спокій душі Покійного просить —

ДРУЖИНА

Пам'яті д-ра Михайла Кривого

В неділю, 1-го листопада ц.р., по короткій, але тяжкій недузі, помер у Чикаго д-р Михайло Кривий. По 50-річній професійній праці для нашої чикагської громади, замкнулися очі д-ра Кривого, примірного мужа, батька та парафіянина катедри св. Миколая.

Михайло Кривий народився 14-го листопада 1909 року в Чикаго, та був єдиним сином Дмитра та Анни (Полотнянки) Кривих, які еміґрували до Америки зі села Глубічок Великий в Тернопільщині 1907 року. Мати його походила з багатої і знаної родини в цьому селі. В Америці батько був кравцем-форманом у фірмі Гардшафнер Маркс, а теж довголітнім секретарем в парафії св. Миколая і в українськім банку „Дніпро".

По закінчені народної та середньої школи в Чикаго, молодий Михайло був прийнятий до Школи фармакології Иллинойського університету, яку закінчив, діставши диплом аптекаря в 1931 році. В 1938 році закінчив він успішно Північно-іллінойський коледж, одерживши диплом д-ра оптометрії, а в 1944 році — диплом д-ра окулістики.

Під час своєї професійної праці закінчив він також Сенчирі коледж медичної технології і дістав диплом медичного техніка в 1946 році.

Так, отже, закінчив св. п. доктор аж три медичні коледжі та працював понад 40 років як доктор-оптометрист в українській дільниці Чикаго. Він був першим українським оптометристом в цьому місті. В аптечній спеціяльності працював тільки доривочно. В 1932-34 роках служив у Медичному відділі американської крайової гвардії. Крім професійних студій вчився він у суботній школі українознавства при церкві св. Миколая та співав басом в українських хорах, останньо — в церковному хорі катедри св. Миколая під час співаної Служби Божої.

В минулих роках належав Покійний до Українського Лікарського Товариства, секції фармацевтів.

Д-р М. Кривий одружився з українкою Галиною Косович у 1938 році. Мали вони три дочки: Маргарету, замужню за лікарем-гінекологом д-ром Василем Матвієвим; Дороту, що замужня за капітаном Ярославом Гаврилюком, і Катерину, що вийшла заміж за д-ра Роберта Джансона.

Покійний доктор любив музику, спів і фотографію, як також залюбки ловив рибу та подорожував. Він належав до першого українського професійно-бізнесового клюбу перед Другою світовою війною, а теж був капітаном дружини круглів при парафії св. Миколая та здобув багато нагород.

Д-р Кривий був членом Українського Народного Союзу, Українського Братського Союзу та Провидіння.

На жаль, передвчасно відійшов від нас добрий професіоналіст та парафіянин, примірний муж і батько, що залишив у смутку дружину, улюблених дочок з їхніми родинами, та численну дальшу рідню — Владику Єфрема Кривого, українського єпископа в Бразилії, кузина д-ра М. Полотнянку в Лос Анджелесі, інженера Мирослава Прончака у Філядельфії та Галину Кабаш з Ню Йорку.

Похороном зайнявся Едвард Оленик, похресник Покійного, похоронні відправи перевів Владика Іннокентій в асисті отців-прелатів П.Леськова і Я. Свищука.

Тіло св.п. д-ра Михайла Кривого спочило на цвинтарі св. о. Миколая, побіч його батьків.

Д-р Павло Пундій

СССР після...

(Продовження зі стор. 2)

У Совєтському Союзі все набирає русофільського забарвлення: КҐБ, армія, бюрократична еліта та інтеліґенція. Основним джерелом русофільських кадрів являється ЦК ВЛКСМ. Керівники комсомолу після сороківки продовжують свою кар'єру в ЦК, обкомах партії, в міністерствах і в КҐБ.

Після відходу від влади Брежнєва, московський націоналізм розраховує на леґальну реставрацію націонал-шовінізму сталінського взірця, щоб ставити чоло китайській небезпеці, детанту, ЗСА і незадоволенню національних республік, в першу чергу України, з відосередніми тенденціями.

ЗАКЛИК ПРО ПРИПИНЕННЯ ПЕРЕГОНІВ В нуклеарному збросінні опублікували дві великі і впливові у З'єднаних Стейтах Америки Церкви, одна протестантська і одна баптистська, які закликають уряд і американських громадян зробити все, що можливе, щоб добитися спершу обмеження, а потім цілковитого припинення цієї нещівної зброї. Лідери цих Церков закликали своїх вірних молитися за здійснення цього заклику.

У ПЕРШУ СКОРБОТНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Найдорожчої ДРУЖИНИ

бл. п.

НЮСІ ДАНИЛІВНОЇ РАБЧЕНЮК

в неділю, 27 грудня 1981 р., по Службі Божій

буде відправлена

П А Н А Х И Д А

в катедрі св. Володимира в Ню Йорку, Н. Й.

160 Вест 82-га вул.

Прошу помолитися за спокій Її душі.

ЧОЛОВІК

Крайова Управа СУМ-А і Заряд Оселі в Елленвіллі, Н. Й.

діляться сумною вісткою з Приятелями, Знайомими і всією Українською Спільнотою, що 11-го грудня 1981 р. на 65-му році життя, несподівано відійшов у Вічність, визначний громадський і політичний діяч

✝

сл. п.

МИХАЙЛО ГОЛУБЕЦЬ

член ОУН, член ООЧСУ, сеньйор СУМ-А, бувший голова і довголітній заступних голови Заряду Оселі в Елленвілі.

•

Опечаленій Родині Покійного висловлюємо щирі співчуття.

Нехай чужа земля, буде Йому пером.

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що 19-го грудня 1981 року, на 68-му році життя,
по довгій і тяжкій недузі, відійшов від нас у Вічність,
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, КУЗЕН І ШВАҐЕР

д-р прав
бл. п.

ЛЕВ ДАНИЛО ДУБАС

б. адвокат у Львові.

ПАРАСТАС — у вівторок, 22-го грудня 1981 року, о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Лазута — Колодій, 5677 State Rd., Parma, Ohio.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 23-го грудня 1981 року, о год. 9:30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Андрія в Пармі, Огайо, а опісля на місцевий цвинтар.

У глибокому смутку:

дружина — ІРИНА
сини:
ІВАСЬ з дружиною
МАРКО
сестра — СТЕФА в Україні
кузин — ІВАН ДУБАС
шваґри — ЛІДІЯ І ВОЛОДИМИР ГЛАДКІ з родиною
Ближча і дальша Родина в Україні і в Америці

✝

У великому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих,
що в п'ятницю, 18-го грудня 1981 року, несподівано,
відійшла від нас у Вічність, прийнявши Найсвятіші Тайни,
наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА І БАБУНЯ

бл. п.

ЯРОСЛАВА МАРК

з дому МЕЛЬНИК

народжена 9-го серпня 1911 року у Львові.

ПАРАСТАС — в понеділок, 21-го грудня 1981 року, о год. 6:30 веч. в похоронному заведенні Насевича, 109 E. Tabor Rd., Філядельфія, Па.

ПОХОРОН — у вівторок, 22-го грудня 1981 року, о год. 9:30 ранку з церкви Благовіщення Преч. Діви Марії на цвинтар Св. Марії у Факс Чейс, Філядельфія, Па.

Горем прибиті:

ФРИДРІХ — чоловік
АНДРІЙ — син з дружиною НІНОЮ
внучки — АНДРЕЯ І НІНА
кузинки:
ІРЕНА СЕНЬКОВСЬКА з родиною
АЛЕКСАНДРА ЯЦКЕВИЧ з родиною
свати — АНДРІЙ І КАТЕРИНА ДОНЕЦЬ
і Рідня в Америці й Україні

Пам'яті д-ра Володимира Комаринського

Дня 27-го червня ц.р. Карпатський Союз в ЗСА відзначив в Гантері на Кобзарівці 75-річчя свого колишнього голови і заслуженого громадського й політичного діяча д-ра Володимира Комаринського.

В дружній атмосфері вітали його земляки, видвигаючи його працю й заслуги на народній нові в Карпатській Україні і тут в Америці. Проф. А.Штефан, прислав письмовий привіт, як також філії Карпатського Союзу з Трентону, Чикаго та земляки з інших місцевостей. Устно привітали його: Ю. Костюк, голова Карпатського Союзу. д-р М.Кушніренко, д-р Ю.Трухлий, д-р І.Стеткевич. пані Біровець. Головне слово про Ювілята виголосив д-р В.Шандор. Загальне бажання, висловлене промовцями, було, щоб Ювілят написав свої спогади, що він в своїй відповіді приобіцяв.

Дня 10-го липня у тяжкій автомобільній катастрофі д-р Комарницький був сильно покалічений. Пролежав у лічниці в Олбані, Н.Й., до 4-го листопада, коли й помер. На Панахиді в Гантері у суботу, 7-го листопада, попрощали його земляки з Карпатського Союзу та представники громадянства в останню дорогу.

Св.п. Володимир народився 4-го червня 1906 року в Сокалі ,повіт Львів, в родині судді. Перші дві кляси гімназії закінчив в Академічній гімназії у Львові, а третю й четверту — в польській гімназії в Сокалі, звідки його виключили. В 1920 році переїжджає з родиною на Карпатську Україну до Хусту, де його батько був іменований суддею. Середню освіту закінчив в гімназіях в Ужгороді й у Берегові. Вже в середній школі включився організаційно до Пласту, якому залишився постійно вірним.

У 1924 році поступив на правничий факультет Карлового університету в Празі, де включився в організаційне життя в Союзі Подкарпатських високошкільних студентів. В 1928-30 роках відбув військову службу в чехословацькій армії, а в 1930 став концепієнтом у адвоката д-ра Осипа Дудкевича у Воловому, тепер Міжгір'я.

Для характеристики його активности наводимо, що в добі його приїзду в повіті були дві читальні Просвіти, а в часі його від'їзду в 1932 році було їх 22.

В 1932 році стає концепієнтом у адвоката д-ра Александра Шпігеля в Мукачеві. Новому шефові поставив св.п. Комаринський такі умови: буде урядувати по-українськи і безкоштовно оборона в політичних процесах. В цей час вже мали молоді народовці кілька процесів, і то навіть після закону на оборону держави. Були це початки політичних процесів у Карпатській Україні, щоправда менших, ніж, наприклад, у Галичині.

В 1935 році відкриває свою власну адвокатську канцелярію в Мукачові. Мав разом вісім політичних процесів, чотири з них перед крайовим судом у Берегові й Ужгороді. Широкого вседержавного розголосу дістав виступ д-ра Комаринського перед найвищим адміністраційним судом у Празі. Йшлося про затвердження статутів зі зміненою назвою „Українська учительська громада в Мукачові", що нижчі урядові інстанції відмовились затвердити. Вже зразу на початку розправи дійшло до зудару між д-ром Комарницьким і д-ром Ю.Гавелком, секретрем найвищого адміністраційного суду, коли В.Комарницький почав говорити по-українськи. Він довів своє конституційне право вживати українську мову, і суд був змушений запросити перекладача з парляменту. З названим д-ром Ю.Гавелком, вже як міністром і шефом бюра президента Гахи, мав підписаний в 1938-39 роках до діла як представник уряду Карпатської України. І в цю добу міністер д-р Гавелка не був до нас прихильний. Він був одним із тих, що в лютому 1939 року плянували заключити військовий союз між Чехо-Словаччиною і Польщею для кращої оборони проти Німеччини, а Карпатська Україна мала бути передана Польщі.

В 1937 році відбувся в Ужгороді величезний з'їзд Просвіти, що означав національний і культурний перелом на Карпатській Україні в нашу користь. Не дивлячись на те, що д-р Комаринський був у Мукачові, централя Просвіти доручила йому ролю головного організатора з'їзду, яку він з повним успіхом виконав.

У 1938-39 роках займав пост шефа преси й пропаганди при уряді Карпатської України. Беручи під увагу тяжку ситуацію уряду, створену евакуацією до Хусту, його завдання було нелегке. Чужа преса була голодна на інформацію про Карпатську Україну. В тих тяжких комунікаційних умовах треба було з представниками чужої преси відвідувати різні місцевості краю, подавати потрібні інформації, старатись про них тощо. Представники світової преси мали часом і незвичайні вимоги, як, наприклад, Анна МекКормик, редакторка „Ню Йорк Таймсу". Перед виїздом на Карпатську Україну в березні 1939 року вона відвідала представництво уряду в Празі і висловила бажання поїздити по наших селах, щоб на місцях переконатись, чи населення дійсно так однодушно підтримує уряд, як про це говоримо ми,бо мадяри й поляки твердять якраз навпаки. Про це повідомив я Комаринського, який приготовив відповідну фіру і так вона виїхала з перекладачем К.Лисюком, що в той час приїхав із Америки в Хуст.

Із цеї подорожі Лисюк подав такий образ: ідучи через Тису, він хотів подрочити селянина і питає, що це за калабаня ? Селянин відповів гостро: то не калабаня, а Тиса. Ну й стільки про ту Тису пишуть і говорять, а вона ось яка брудна, — продовжував Лисюк. Селянин обернувся до нього і каже: „Брудна, але наша!". Коли Лисюк переповів цю розмову пані МекКормик, то вона сказала: „Коби ми так вміли любити нашу Міссісіпі, то було б дуже добре". В часі виборів до Сойму знаходилося в Хусті понад двадцять чужих журналістів.

Як шеф преси д-р Комаринський мав також нелегке завдання, бо часто доводилося конфіскувати в офіціозі уряду — „Новій Свободі" — статті чи летючки наших молодих патріотів з Головної команди Карпатської Січі, коли такі статті виходили поза рамки політики уряду, за які уряд не міг нести відповідальности. Під його компетенцію входили також радіостанція в Хусті та наш радіовідділ у Празі. У виборах в лютому був вибраний до сойму Карпатської України.

В 1939-45 роках д-р Комаринський мав власну адвокатську канцелярію у Братиславі, де включився у громадську працю допомоги втікачам. У Німеччині працював як правний дорадник ЦПУЕ та ІРО. В Америці був постійним членом, а відтак головою Карпатського Союзу, членом Товариства українських правників і Організації Українських Націоналістів. Вже з природи своєї адвокатської професії був в громадській і політичній чинності схильний до компромісів. Був, однак, безкомпромісовий у справах принципових, коли розходилось про державні чи соборнодержавні інтереси України. Таку лінію в своїй праці проводив і в Карпатській Україні.

В своїй праці в Карпатській Україні і тут, в Америці, працював в напрямі зорганізування нашої внутрішньої сили, знаючи, що нарід може прийти до остаточної перемоги тільки через силу. Св.п. Комаринський мав приємну товариську вдачу, був добрий фахівець у своїй професії, знав багато з нашого громадського й політичного життя. На жаль, і він не залишив по собі докінчених спогадів.

Ім'я д-ра В.Комаринського знайде своє почесне місце в анналах закарпатської вітки українського народу як відданий сина, який чесно виконав свої завдання, призначене йому і його поколінню вимогами доби, в якій жив і діяв.

Залишив дружину д-р Віолу, осиротив дочку Оксану з мужем і сином Ериком, своїх земляків та друзів, з якими поділяв своє життя.

Д-р В.Шандор

ПОВІДОМЛЕННЯ

Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів ,

не пізніше, як вполудне 31-го грудня 1981 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1981 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у ЧЕТВЕР 31-го ГРУДНЯ 1981 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ВИБРАНІ ДО ЗБІРНИХ СВОЇХ ДИВІЗІЙ

Зенон Курилець. багатократний учасник Спортової Школи „Ч. Січі", вибраний до збірної 14 років і нижче; М.Головей — до збірної 12 років і нижче; Марко Німчук і Михайло Волощук, учасники Спортової Школи „Ч. Січі", вибрані до збірної 12 років і нижче „Б"; Доріян Мазуркевич, Н.Санторе і Михайло Коваль — до збірної 9 років і нижче.

УСО „ТРИЗУБ" — „ЕСКЕБІРҐЕ" С К — 0:2

В змаганнях за аматорську Чашу ЗСА, що відбулися 29 листопда ц.р., на площі „Ерцгебірге", наша дружина зазнала поразки **вислідом 0:2** і таким чином була елімінована від дальших гор за цю Чашу.

У неділю, 6-го грудня ц.р., 1-ша дружина має відбути перші змагання за професійну Чашу „Девара" з клюбом „Юнайтед Джермен Гангерієнс".

Слідом за першою дружиною програли теж усі наші молодші дружини в своїх лігових грах: дружина 14 років з однолітками „Нортгемптон" 0:2; 12-річні — з „Данубією" 1:3; 12-річні „Б" з. Нортгемптон 0:5 і 9-річні — з Парквуд 0:3.

Л.Костюк

ВІСТІ З УКРАЇНИ

„СОКІЛ" КИЇВ — „КРИЛА РАД" МОСКВА 10:1

В 18-ій рунді за першенство вищої гаківкової ліги СССР гаківкова дружина „Сокіл" із столиці України здобула двоциферну перемогу з відомим московським клюбом „Крила Рад" 10:1. Ці змагання відбулися в Палаті спорту в Москві.

„СОКІЛ" КИЇВ — „ТРАКТОР" ЧЕЛЯБИНСЬК 5:1

У черговій 19-ій рунді на виїзді в місті Челябинську, в місцевій Палаті спорту „Юність", гаківкарі Києва перемогли місцевий клюб „Трактор" вислідом 5:1, завдяки чому висунулися в показнику табелі гор на п'яте місце між дванадцятьма найкращими гаківковими клюбами СССР.

Табелю гор, як звичайно, очолює клюб Червоної армії ЦСКА (вдійсності — це збірна СССР), який має досі на своїму конті 37 точок. Дальші місця займають: „Спартак" Москва (36 точок), „Динамо" Москва (32) „Торпедо" (19), „Сокіл" Київ (16), „Іжсталь" (14), „Крила Рад" (14), СКА (13), Трактор (13), „Хімік" (12) і „Кристал" (11), „Динамо" Рига (11).

Між найвизначнішими гаківкарями „Сокола" пописуються: Сибірко, Земченко, Горбушин, Земко, Голубович, Давидов.

(от)

ІНФОРМАЦІЙНІ СЛУЖБИ ОБИДВОХ ВОЮЮЧИХ сторін — Ірану й Іраку — потверджують передані міжнародними агентствами вістки про важкі бої, які розгорілися останнім часом. Іранське командування, яке розпочало нову офензиву приблизно тиждень тому подає, що його відділи постійно посуваються вперед, здобувають новий терен і нищать або беруть у полон значне число іракських вояків та захоплюють чимало воєнного добра. Як подало іранське агентство Парс, іранці зістрілили також два іракські модерні літаки типу Міраж. Іракське командування подає, що воно завдало важкі втрати іранцям в районі Ґілян Ґарб і Сумар і впродовж 24 годин іранці втартили 282 вояки вбитими. Іракський комунікат подає, що іракські війська розвинули велику ініціятиву в південній частині Ірану і мають великі кспіхи. Згідно з інформаціями іракського командування, його літаки беруть участь в наземних боях, бомблячи й обстрілюючи позиції ворога і його колони в русі та атакує цілі положені далі від фронту.

ПІДПИС ПІД СВІТЛИНОЮ

Під світлиною із зустрічі поміж директорами ЗУАДпоміж директорами ЗУАДК-у і головними урядовцями УНСоюзу у щоденнику „Свобода" ч. 239 трапилася помилка у порядку подання прізвищ осіб, зображених на фото. З лівого боку скраю сидить не Мирон Баранецький, керівник Канцелярії ЗУАДК-у, а д-р Олександер Білик, директор ЗУАДК'у. М. Баранецький стоїть в другому ряді (другий зліва). — Ред.

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО МЕЛЬНИЧУК, член УНС Відд. 151 Т-во Св. Марії, в Аллентавни, Па. Помер 24-го серпня 1981 р. на 80 р. життя. Нар. 1901 р.; членом УНС став у 1929 р. Залишив у смутку дружину Юлію, брата Стефана з Аллентавну і брата Івана, та сестер Марію і Анну в Польщі. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Марії в Аллентавні, Па.

Вічна Йому Пам'ять !
Анна Строт, секр.

ОЛЬГА ДІВНИЧ, член УНС Бідд. 290 С-ва Неп. З. Пр. Діви Марії в Балтіморі, померла на 88-му р. життя. Нар. 1893 р.; членом УНС стала 1950 р. Залишила в смутку дві доньки — Дарію і Марію з чоловіком, сестру Наталію, троє внуків, одну правнучку та ближчу і дальшу родину в Америці, Австралії, Канаді, Англії і Україні. Похорон відбувся 8-го серпня на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Її Пам'ять !
Михайло Хома, секр.

БОГДАН САЧАВСЬКИЙ, член УНС Відд. 379 Т-ва св. Юрія в Чикаго, Ілл. Помер 13-го вересня, на 63 р. життя. Нар. 1918 р.; членом УНС став 1936 р. Залишив у смутку сестру Катерину Кордало, сестру Естеллю Брийовську і сестру Ольгу Мотало як також 12 племінників і племінниць і багато інших свояків і приятелів. Похорон відбувся на цвинтарі св. Йосифа в Ривер Ґров, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять !
Василь Семків, секр.

ІЛЛЯ ВІЛЬЧАНСЬКИЙ, член УНС Відд. 2 в Мт. Кармель, Па. помер 17-го липня на 85-му році життя. Нар. 1896 р.; членом УНС став в 1896 р. Залишив у смутку дружину Ірену, Ан Перл, Самуель Рассен, Волтер і Роберт. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Дуллейвілл, Па.

Вічна Йому Пам'ять !
Секретар.

ПАВЛО БАДЯК, член УНС Відд. 155 Т-ва „Чорноморська Січ", в Перт Амбою. Помер на 73-му р. життя. Нар. 1908 р.; членом УНС став у 1949 р. Залишив у смутку шваґрову Марію Бадяк. Похорон відбувся 6-5-81 на Українсько-Католицькім цвинтарі в Говплови.

Вічна Йому Пам'ять !
Секретар.

ДОРОТЕЯ ТРУШ, членка УНС, Відд. 20 Т-ва „Згода" в Гемтремк, померла на 80-му р. життя. Нар. 1900 р.; членом УНС стала у 1940 р. Залишила у смутку дочки: Ольгу Брачіяно та Ірену Скрибайла і вісім внуків і одного правнука. Похорон відбувся на цвинтарі Мт. Олівет в Дітройті, Миш.

Вічна Її Пам'ять !
Секретар

АННА ДАНИЛИШИН, член УНС Відд. 316 Т-ва Українського Народного Дому, померла на 85-му р. життя. Нар. в в 1896 р.; членом УНС стала в 1023 р. Залишила в смутку сина Михайла. Похорон відбувся на цвинтарі Святого Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Її Памfive !

ЛЕВ КОНИК, член УНС Відд. 177 Т-ва „Любов", помер на 90-му р. життя. Нар. 1891 р.; членом УНС став в 1951 р. Залишив у смутку кузина Любомира Коника. Похорон відбувся на цвинтарі св. Михаїла в Блекстон, Масс.

Вічна Йому Пам'ять !
Іван Лаба, секр.

РОМАН МАНДРУСЯК, член УНС Відд. 76 ім. Св. Івана Хрестителя, помер на 59-му р. життя. Нар. 1923 р.; членом УНС став у 1961 р. Залишив у смутку дружину Надю, дочку Марію з мужем Юрієм Величковським, внука Олександра, брата Зенка з родиною в Україні, сестру Любу Городиську з родиною і брата Мирослава з родиною та ближчу і дальшу родину в Америці і в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі в Ґлен Спей, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять !
Юлія Демчук, секр.

СТЕПАН ТАРНОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 76 ім. св. Івана, помер на 62-му р. життя. Нар. 1919 р.; членом УНС став у 1938 р. Залишив у смутку дружину Марію і дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі Непорочного Зачаття в Сомервіл, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять !
Юлія Демчук, секр.

МАРІЯ ҐЛІЛЛОТ, член УНС Відд. ім. св. Миколая, померла на 61-му р. життя. Залишила в смутку мужа Івана, 3-ох синів, трьох братів і сестру. Похорон відбувся на цвинтарі Всіх Святих у Вилмінґтоні, Дел.

МИКОЛА СИСИН, Ст. член УНС Відд.161 св. Василія, помер на 69-му р. життя. Нар. 1912 р.; членом УНС став у 1949 р. Залишив у смутку сина Миколу мол., трьох братів, сестру і внучку. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Еймбриджі, Па.

Вічна Йому Пам'ять !
Секретар.

ІВАН ПАРУТА, член УНС Відд. 245 в Трентоні, помер на 66-му році життя. Нар. 1915 р.; членом УНС став у 1951 р. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Марію Анну, братів Михайла і Богдана, брата в Україні і дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі Бока Ратон, Фла.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Мартиненко, секр.

ВАЙОЛЕТ СОСЕ, членка УНС Відд. 230 ім. св. апостола Івана, померла на 48-му р. життя. Нар. 1932 р.; членом УНС стала в 1951 р. Залишила у смутку мужа Ричарда і трьох синів. Похорон вібувся 25-го липня на цвинтарі Кальварія в Янгставні, Огайо.

Вічна Її Пам'ять !
Петро Ліщак, секр.

Д—р АЛЕКСАНДЕР ФЕДИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 240 ім. Е.Коновальця, помер на 66-му році життя. Нар. 1914 р.; членом УНС став у 1949 р. Залишив у смутку дружину Александру, синів Юрія, Андрія, Петра і двоє внуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Покрови в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять !
Степан Воляник, секр.

ПЕТРО МОЗЯК, член член УНС Відд. 127 ім св. Миколая, помер на 66-му р. життя. Нар. 1908 р.; Залишив у смутку дружину Михайлину, синів Петра і Степана, брата-монаха Алекса і двоє внуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Матея в Ґарденвіллі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять !
Марія Гаравус, секр.

ЕЛМЕР МЕҐЛС, член УНС Відд. 109 ім св. Михайла. Помер на 53-му р. життя. Нар. 1928 р. Залишив у смутку дружину Маргарету, дочок Лінду Бірбавм, Лору Бєсяда, синів Джеймса і Едварда. Похорон відбувся на Католицькому цвинтарі у Форт Вейн, Інд.

Вічна Йому Пам'ять !
В. Звірик, секр.

АННА ТОБЕ, членка УНС Відд. 76 ім. св. Івана Хрестителя, померла на 67-му році життя. Нар. 1923 р.; членом УНС стала у 1923 р. Залишила у смутку мужа Сема та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі Евергрін в Гілсайд, Н.Дж.

Вічна Її Пам'ять!
Юлія Демчук, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!